

REVISTA DEL CENTRE DE LECTURA

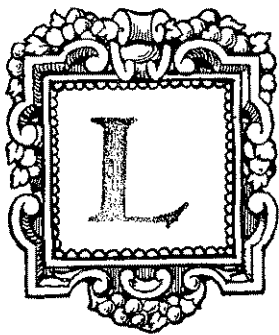
ANY II.

REUS, 1.er D'OCTUBRE DE 1921

NUM. 41.

❖ ..... ❖ ..... ❖ ..... ❖ ..... ❖

CADA QUINZE DIES

ES rengleres dels vells amics van aclarint-se d'una manera que trenca el cor i amb una velocitat vertiginosa que fa basarda. Era com qui diu ahir, que en aquestes pàgines ploràvem per la mort de patricis insignes i d'homes d'enlairada significació, i avui, quan encara no hem eixugat les llàgrimes, le segadora implacable ens pren a l'amic Antoni Pascual i Cugat. I quan, per damunt dels nostres quaranta anys, guaitem els temps pretèrits i veiem tantes ànimes pariones de la nostra que han emprès la volada definitiva cap a l'altre món, la tristesa es fa mestressa de nosaltres i l'ànim se'ns encongeix com si haguéssim perdut quelcom que fos essència i fonament de la nostra mateixa personalitat. Que la vida dels homes, tant com amb les energies i els orguens de la nostra còrpora, es nodreix amb les afeccions, amb les amistats i amb les relacions cordials d'aquells amb quins més íntimament convivim.

Era, l'amic Pascual i Cugat, un exemplar extraordinari, un cas raríssim, entre els homes que es belluguen dintre del dinamisme del comerç i de la indústria. Per a la

generalitat dels homes que cultiven aquestes activitats—i prego de genollons que ningú vegi en aquest comentari ni la més lleugera intenció d'ofensa,—no hi ha més lletres que les lletres de canvi, ni altres llibres que el *Major* i el de *Caixa*, ni altres arts que les de la picardia i l'atreviment. En canvi, l'amic Pascual, adquirí durant la seva joventut una sòlida cultura i una extensa i intensa il·lustració, i ficat ja dins del camp de les lluites ingrates i prosaiques dels negocis, en lloc d'abandonar per sempre més les seves aficions de jove, seguí amb més braó i més assiduitat que mai, eixamplant l'esfera dels seus coneixements en les arts i en la literatura. I no es publicava una novel·la o bé un llibre de versos que ell no llegís, ni passava cap manifestació artística que no tingués el seu decidit apoi o no mereixés el seu comentari aciençat.

Aquesta extensa i intensa il·lustració que l'amic Pascual tenia i fomentava, aquesta riquesa espiritual que posseïa, li havien, segurament, compensat moltes amargures. Però jo crec que, al mateix temps, aquesta superioritat de la seva intel·ligència, enoblida amb la contemplació de la bellesa, havia sigut la causa de què En Pascual i Cugat no hagués surat en molts ordres de la vida, puix el feu inadaptable a les intrigues i corrupteles del viure modern. Així s'explica que, amb tot i haver sigut un dels

elements més actius i de més vàlua d'aquella colla de joves, una mica turbulents, però ardits i amarats de patriotisme, que sembraren la llavor de les reivindicacions catalanes, no ocupés mai, l'amic que hem perdut, cap càrrec d'elecció popular. Així s'explica també, que, encara que en plantejar-se qualsevulla problema econòmic, mai mancava la col·laboració o bé el consell d'En Pascual, en cap avinentesa ocupà aquest els llocs de llumíent, quedant-se sempre en segon terme, treballant com el qui més, però amb modèstia i quietud, i com aquell que dóna compliment a un sagrat deure. Així es comprèn que, fastiguejat de les baixeses de la política, es tanqués a casa i allí, reclòs dintre del seu modest quartet de treball, laborés sense descansar en profit de la nostra urbs, deixant de banda, però sense fer-ne renunciament, els seus ideals polítics.

En Pascual i Cugat era un fervorós enamorat de Reus, i jo, que he tingut la fortuna de gaudir de l'amistat i de la confiança d'aquest bon patrici, sé ben bé fins a quin punt arribava el seu ardent amor per a la ciutat nadiua. Quantes vegades havíem sigut confidents dels ensomnis d'engrandiment i prosperitat que l'amic es forjava, pensant en el nostre Reus! Quantes vegades ens havia parlat, amb càlida expressió, de la construcció de la Plaça dels Quartels, de la dels carrers de Sant Joan i del Roser, i àdhuc d'aquelles altres que, com la del Canal de Salou, mirem avui com a fantàsiques i formoses utopies, per a fer-nos comprendre el segell de grandiositat i l'empena avassalladora que, els reusencs de l'antigor, sabien donar a les seves empreses, i que palesen com i de quina manera, la pensa d'aquells homes, imaginava que havia d'ésser la futura ciutat gran i esplendent! Quantes vegades havíem escoltat els planys de l'amic en veure com els ideals dels avantpassats havien fet fallida en les modernes generacions, i com no hi ha esperança de què vingui el moment per ell desitjat en què tots els bons reusencs, que de veritat ho siguin, perdonant agravis, llimant aspreses i esborrant diferències, es donguin les mans per a treballar tots a una, per tal de lograr que la ciutat estimada creixi i progressi.

En Pascual estimava també al CENTRE DE LECTURA, i en tot moment fou un dels seus socis més actius i entusiastes. Jo recordo

que allà en els primers anys de l'actual centúria, En Pascual ocupà la Vis-Presidència de la nostra entitat. Amb la simpatia que irradiava la seva persona, amb el seu do de gents i el seu tracte exquisit, sapigué atreure al seu entorn tota una colla de xicots que llavors anàvem pel CENTRE una mica esmarperduts. I nosaltres, nous cadets de la Gasconya, al costat del nostre capità Pascual, férem les primeres armes de la nostra actuació pública, donant a conèixer als consocis els llibres tot justament sortits de la impremta; llegint-los-hi trossos escollits de les obres d'autors clàssics, a quina lectura seguia el comentari equànime, precís i elegant d'En Pascual; fundant una Acadèmia de Música quasi-bé igual que la que tenim avui dirigida pel Mtre. Guinart, i fent moltes altres coses que seria massa llarg esmentar.

I ara, en despertar el CENTRE de la seva dormida d'anys i anys, l'amic Pascual fou dels primers en acudir a la crida i sumar-se amb els que de nou breguem per la cultura popular. I d'ell fou la idea de la creació de la càtedra de *Teoria dels Teixits*, i ell suministrà el material pedagògic per a la novella ensenyança, i ell generosament s'encarregà de les lliçons. I era d'admirar com aquell home, en quin organisme la malaltia que l'havia de matar anava clavant cada dia més fondo la grapa, acudia cada nit al CENTRE amb una puntualitat rigorosa, amb un entusiasme propi dels vint anys i amb fe d'il·luminat, a desgranar les seves explicacions davant dels alumnes que, per elles, venien en coneixement àdhuc de secrets professionals d'aquells que els fabricants tenen cura en guardar ben tancats.

I, què més podríem dir en lloança del bon amic que hem perdut? Moltes i molt diverses coses, segurament. Però no som nosaltres, aclaparats com estem per la desgràcia, els més indicats per a trobar la paraula justa que posi de relleu les virtuts d'En Pascual. I, per altra part, lo que manca per a què la vida d'homes il·lustres serveixi d'esperó i exemple, no són pas paraules, sinó que els homes sàpiguen emmirallar-se en les accions d'aquelles personalitats insignes, posant tota la voluntat i tot el seny en imitar-les. Heu's-aquí lo que ens manca, molt especialment als fills de Reus, si volem evitar que vagin esborrant-se els trets característics del nostre poble i acabar amb aquesta grisor que va adquirint i que tanta pena ens dóna.

O. ROVELLAT PRAT